

AKVAFUTURE AS
Salhussletta 2
8907 BRØNNØYSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Linda Mikkelsen, 75547878

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Akvafuture AS lokaliteter Sæterosen og Hamnsundet Brønnøy og Vevelstad kommune

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Thomas Myrholt

Fra Statsforvalteren i Nordland:

Linda Mikkelsen

Andre deltagere fra virksomheten:

Johannes Kvalø Grønmo

Glenn Ovesen

Erling Vevelstad

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Nordland:

Katrin Reiss

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Akvafuture AS, lokalitet Sæterosen og Hamnsundet, den 29. september 2022. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Nordland avdekket 5 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Statsforvalteren ser alvorlig på avvik 1 og 2. Avvikene gjelder brudd på vilkår om utslippskontroll satt i utslippstillatelsen og brudd på vilkår om gjennomføring av miljøundersøkelser.

Avvik:

- Virksomheten har ikke gjennomført måling og beregning av utslipp til vann. Virksomheten har ikke et dokumentert måleprogram.
- Virksomheten har ikke gjennomført C-undersøkelser i henhold til utslippstillatelsene for lokalitetene.
- Virksomhetens merking og lagring av farlig avfall er ikke fullstendig gjennomført.
- Virksomhetens miljømål er ikke målbare.
- Virksomhetens miljørisikovurdering er mangelfull.

Anmerkninger:

- Journalføring av type og mengde slam levert fra anleggene er upresise.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

07. november 2022	Linda Mikkelsen	Tilde Nygård
dato	kontrollør	seksjonsleder
	Statsforvalteren i Nordland	

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: AKVAFUTURE AS	
Organisasjonsnr.: 996482537	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 03.211 - Produksjon av matfisk, bløtdyr, krepsdyr og pigghuder i hav- og kystbasert akvakultur	

Kontrollert enhet

Navn: Sæterosen, matfisk	Anleggsnr.: 1813.0086.01
Kommune: Brønnøy	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Laksefiskproduksjon i sjø	
Tillatelse gitt: 19. oktober 2015	Sist endret:

Kontrollert enhet

Navn: Hamnsundet, matfisk	Anleggsnr.: 1816.0030.03
Kommune: Vevelstad	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Laksefiskproduksjon i sjø	
Tillatelse gitt: 2. november 2017	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Statsforvalterens rutinemessige tilsyn av akvakultur.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Sedimenter og grunnforurensning
- Prosess og renseutstyr
- Avfall
- Utslipp til vann
- Kjemikalier

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Akvafuture AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Akvafuture AS innen 15.01.2022 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet, eventuelt en tidfestet plan som beskriver hvordan og når avvikene skal være rettet.

Gjennomføringen av tiltakene vil bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfnopost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Nordland v/Linda Mikkelsen.

4. Varsel om gebyr

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for kontroller på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av kontrollen. Vi varsler derfor at vi i henhold til forvaltningsloven § 16, tar sikte på å fastsette gebyrsats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet. Dette betyr i så fall at dere skal betale kr. 28 100,- i gebyr for kontrollen.

Hjemmel for et vedtak om sats for kontroll av virksomheter er forurensningsforskriften § 39-7 eller § 39-8. Dere har anledning til å kommentere dette varselet. jf. forvaltningsloven § 16.

Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren i Nordland innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Nordland (jf. offentleglova) og på våre nettsider.

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke gjennomført måling og beregning av utslipp til vann. Virksomheten har ikke et dokumentert måleprogram.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen for Sæterosen av 27.10.2015, vilkår 3.2.1. og 11.1
Utslippstillatelsen for Hamnsundet av 02.11.2017, vilkår 3.2.1. og 11.1.

Kommentarer:

I utslippstillatelsene for både Sæterosen og Hamnsundet er det i vilkår 3.2.1 satt krav om rensing, med spesifiserte renskrav. Begge lokalitetene benytter tette merder, der slam hentes opp fra bunnen av posen, og renses over et trommefilter (0,25 µm). Vilkår 11.1 i utslippstillatelsene setter krav om prøvetaking med 6 blandprøver per år av suspendert stoff, 4 blandprøver per år av organisk materiale og kontinuerlig prøvetaking av avløpsmengde. Virksomheten skal til enhver tid kunne dokumentere at renskravene i utslippstillatelsen blir etterlevd.

Sæterosen fikk utslippstillatelse i 2015 og Hamnsundet fikk utslippstillatelse i 2017. Virksomheten har kun tatt prøve 1 gang fra begge lokalitetene, utført 12.09.22. Dette er utilstrekkelig, da kravet om prøvetaking gjelder 4-6 ganger årlig. Det er ikke krav om innrapportering av resultater fra prøvetakingen, men i utslippstillatelsen er det spesifisert at virksomheten «skal på forespørsel til enhver tid kunne dokumentere at renskravene i vilkår 3.2.2. blir etterlevd, jf. internkontrollen». Dette kunne ikke fremvises på tilsynet. Vilkår 2.1 i utslippstillatelsene for både Hamnsundet og Sæterosen setter krav om utslippsbegrensninger, og vilkår 2.2. påpeker plikten virksomheten har til å overholde de grenseverdier som er satt. Siden virksomheten ikke har gjennomført disse pålagte målingene er heller ikke denne plikten oppfylt.

Utslippstillatelsene setter krav om et måleprogram som skal beskrive målemetode, prøvetakningsmetode, måleperioder og hvilke beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes. I tillegg skal det måleprogrammet vurdere usikkerheten i målingene, og søker å redusere denne mest mulig. Ved tilsynet kunne ikke virksomheten legge frem dokumentasjon på et slikt måleprogram.

Statsforvalteren ser alvorlig på brudd på vilkår i utslippstillatelsen, og spesielt i dette tilfellet da dette har vart over flere år.

Avvik 2

Virksomheten har ikke gjennomført C-undersøkelser i henhold til utslippstillatelsen for lokalitetene.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen for Sæterosen av 27.10.2015, vilkår 14.2.
Utslippstillatelsen for Hamnsundet av 02.11.2017, vilkår 14.2.

Kommentarer:

For å kunne overvåke påvirkning på resipienten fra et akvakulturanlegg er det helt nødvendig å gjennomføre miljøundersøkelser. Slik kan man vurdere belastningen på resipienten som et akvakulturanlegg kan påføre. I utslippstillatelsene er det stilt krav om B-undersøkelser minst hvert andre år og C-undersøkelser hvert fjerde år. For Sæterosen var det krav om at første C-undersøkelse etter innvilget tillatelse skulle gjennomføres innen 31.12.2019. For Hamnsundet var det satt vilkår i tillatelsen om gjennomføring av C-undersøkelse ved enden av første produksjonssyklus.

Første utsett ved Hamnsundet var i 2018, og C-undersøkelsen skulle da ha vært utført ved enden av denne produksjonssyklusen.

Ved tidspunkt for tilsynet var det gjennomført tre hele produksjonssykluser (30 måneder, 20 mnd og 18 mnd varighet) på Sæterosen og en fjerde hadde begynt i mai 2022. På Hamnsundet har det vært en meget lang produksjonssyklus (36 måneder) og en ny driftssyklus har begynt (september 2021).

Ved tilsynet blir det opplyst om at det er gjennomført en C-undersøkelse ved Sæterosen våren 2022, men rapporten var ikke klar. Ved tilsynet kunne ikke virksomheten legge frem C-undersøkelser, hverken for Sæterosen eller Hamnsundet. Vilkåret om miljøundersøkelse er tydelig i begge utslippstillatelsene.

Begge anleggene har hatt lengre perioder med overføring, og har ikke hatt oversikt over hvor mye av det totale utslippet som blir tatt opp gjennom renseanlegget. I tillegg er de plassert i sårbare resipienter. Allikevel har ikke virksomheten fulgt opp C-undersøkelser pålagt i utslippstillatelsene. Dette er et alvorlig avvik.

Avvik 3

Virksomhetens merking og lagring av farlig avfall er ikke fullstendig gjennomført.

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kap. 11 Farlig avfall § 11-5 første ledd.

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven Akvafuture AS lokalitet Hamnsundet, Vevelstad kommune, datert 02.22.2017, vilkår 10.2 *Håndtering og lagring av farlig avfall*.

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven Akvadesign AS lokalitet Sæterosen, Brønnøy kommune, datert 27.10.2015, vilkår 10.2 *Håndtering og lagring av avfall*.

Kommentarer:

Ifølge avfallsforskriften § 11-5 skal farlig avfall oppbevares på en slik måte at det ikke kan medføre fare for forurensning. Avfallsforskriften spesifiserer at farlig avfall ikke skal blandes sammen med annet avfall, og at forskjellige typer av farlig avfall ikke skal blandes. For å sikre dette må merking av de forskjellige typer farlig avfall være tydelig. Utslippstillatelsen stiller krav om merking med EAL-kode. Tydelig merking kan gjøres enten direkte på beholder eller på vegg over fast lagringsplass for de forskjellige typer farlig avfall.

Ved lokalitet Sæterosen har virksomheten en miljøkonteiner med dobbel bunn for å sikre at eventuelle lekkasjer fra farlig avfall ikke gir utslipp til ytre miljø. Konteineren var sikret for adgang for uvedkommende. I konteineren var det lagret forskjellige fraksjoner for farlig avfall, deriblant spillolje, oljefilter og oljefiller, men merkingen av de forskjellige tønnene/fat som ble brukt til oppbevaring kunne med fordel vært bedre. Tønnene var merket, men merkingen var enten snudd inn mot vegg eller det var plassert annet lagringsmateriale oppe på tønnene. I tillegg var noe uten merking.

Figur 1 Lagring av farlig avfall med til dels mangelfull merking. Sæterosen.

Ved lokalitet Hamnsundet var farlig avfall lagret inne i et teknisk rom. De stod ikke på oppsamlingskar, og var plassert like ved et hull i gulvet der det kom opp ledninger. Det vil si at ved eventuelt spill fra avfallet ville det gi utslipp direkte til sjø.

Figur 2 Farlig avfall uten tilstrekkelig merking og uten sikring mot lekkasje direkte til ytre miljø.

Avvik 4

Virksomhetens miljømål er ikke målbare.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen for Sæterosen av 27.10.2015, vilkår 2.5 Internkontroll, *Miljømål*.

Utslippstillatelsen for Hamnsundet av 02.11.2017, 2.5 Internkontroll, *Miljømål*.

Kommentarer:

Virksomheten hadde skriftlige miljømål som ble vist frem under tilsynet. Utslippstillatelsen til begge lokalitetene setter vilkår om at miljømålene skal være målbare, konkrete og tilpasset det aktuelle anlegget. Ingen av miljømålene, som ble fremlagt under tilsynet, var målbare. Dette er en forutsetning for å kunne måle grad av oppnåelse av miljømål som er satt. Et av miljømålene ved virksomheten ble oppgitt til «minimum 50-70 % reduksjon i totalt utslipp av sedimenterbare partikler fra lokaliteten». Siden virksomheten ikke har målinger på hvor mye av det totale utslippet som faktisk blir fanget opp er dette miljømålet lite hensiktsmessig da det i dag ikke måles utslipp. Dette kan heller ikke ansees som et miljømål, men en forutsetning for utslippstillatelsen. Eksempler på miljømål kan være fôrfaktor, avfallsmengder og energiforbruk. Miljømålene skal også være kjent blant de ansatte.

Avvik 5

Virksomhetens miljørisikovurdering er mangelfull.

Avvik fra

Interkontrollforskriften § 5 første ledd og annet ledd nr. 6.

Utslippstillatelsen for Sæterosen av 27.10.2015, vilkår 12.1 *Miljørisikoanalyse*.

Utslippstillatelsen, datert 2.11.22, for Hamnsundet, vilkår 12.1 *Miljørisikoanalyse*.

Kommentar

Virksomheten skal ifølge internkontrollforskriften § 5, første ledd, punkt 6, kartlegge farer og problemer og vurdere risiko og utarbeide tiltak. Dette gjelder også for ytre miljø. Virksomheten skal også ha oversikt over nærliggende områder som kan bli påvirket av et utslipp fra anleggene. Utslippstillatelsene punkt 12.1 *Miljørisikoanalyse* påpeker at virksomheten skal oppdatere miljørisikovurderingen ved endringer i drift. Virksomheten har en miljørisikovurdering, men ved tilsynet ble det klart at denne har noen mangler.

Bedriftens kriterier for hva som er akseptabel forurensning fra virksomheten på resipienten er ikke tilstrekkelig. Ifølge virksomhetens egen miljørisikovurdering tillates samlet tilstand for lokalitetene tilstand 2 ved utsett, og tilstand 3 og 4 tillates under driftsfasen, så lenge samlet tilstand for lokaliteten returnerer til tilstand 2 ved utsett.

Det aksepteres større belastning i anleggssonen og større endringer av de biologiske og kjemiske forhold. Forutsetning er imidlertid at dyreliv er mulig under anleggssonen. Tilstand 4 er overbelastning i form av organisk forurensning som ikke lenger tillater makrofauna å leve i sedimentet. Vi anser heller ikke lokalitetstilstand 3 som et akseptabelt miljømål over lengre tid fordi dette vanligvis innebærer at flere stasjoner i anleggssonen allerede har tilstand 4. Vi vurderer derfor også lokalitetstilstand 3 over lengre tid som et tegn for at belastning fra forurensning fra produksjon er større enn det resipienten/anleggssonen tåler.

Det er bekymringsverdig at virksomheten aksepterer tilstand 4 i driftsfasen overhodet, og vi gjør oppmerksom på at tilstand 4, uansett tidspunkt vil medføre at myndighetene beslutter tiltak. Under tilsynet kom det frem at dette ikke var kjent for virksomheten. Hverken Sæterosen eller Hamnsundet har hatt samlet tilstand 4 ved gjennomføring av B-undersøkelser, kun på enkeltstasjoner.

Ifølge søknadsdokumentasjon og virksomhetens miljømål skal de tette merdene fange opp 60 - 70 % av det totale utslippet fra merdene, sammenlignet med åpne merder. Virksomheten har ikke risikovurdert konsekvenser dersom de ikke klarer å samle opp 60-70 % av utslippet. Mål på hvor mye av utslippet som samles opp og går gjennom renseanlegget er satt av virksomheten selv, og oppgitt som en forutsetning i utslippstillatelsen. Miljørisikovurdering skal kartlegge mulige kilder til akutte utslipp. En svikt i oppsamling av utslipp vil medføre store utslipp til ytre miljø, og burde vært med i risikovurderingen.

Virksomheten har ikke tatt med driftsendringer i miljørisikovurderingen da de endret fra synkefôr til flytefôr. Ved tilsynet ble vi gjort oppmerksom på at ved Hamnsundet hadde de endret fôrtype fra synkefôr til flytefôr. Ved 6 av merdene ved Hamnsundet ble det benyttet synkefôr, og ved de andre 6 merdene ble benyttet flytefôr. Det var kun type fôr som var endret, ingen endringer på fôrsystemet. I de merdene med flytefôr kunne det tydelig observeres en film på vannoverflaten. Under renseanlegget til de merdene som hadde flytefôr lå det oppsamlet mye slam og fett på overflaten. Det var ingen rutiner for hvordan dette skulle fjernes. Virksomheten hadde ikke oppdatert risikovurderingen for ytre miljø for Hamnsundet da de endret fôrtype fra synkefôr til flytefôr. Flytefôr kan føre til mer samling av fugl, spesielt måker. Ved anlegget lå det 3 døde måker ved utløpet til et av renseanleggene som betjener merder med flytefôr.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Journalføring av type og mengde slam levert fra anleggene er upresise.

Kommentarer:

I utslippstillatelsene for begge lokalitetene, vilkår 13, står det listet opp punkter som virksomheten skal registrere og journalføre, herunder også mengde og disponeringsmåter for slam. For Sæterosen skal det journalføres mengde og disponeringsmåte for oppsamlet slam. For Hamnsundet skal det journalføres mengde og disponeringsmåter for oppsamlet slam med antibiotika.

Under tilsynet ble vi informert om at Hamnsundet har slam-tørke, og leverer tørrstoff i sekker. Dette ble installert på Hamnsundet etter at utslippstillatelsen ble gitt. Dersom det skjer endringer i drift ved anlegget som gjør at vilkår i utslippstillatelsen ikke lengre er aktuelle, dvs. i dette tilfellet når slam tørkes og leveres som tørrstoff, skal virksomheten søke om endring av vilkår i utslippstillatelsen. Det er ikke hensiktsmessig å fortsette å journalføre slam fra Hamnsundet, men heller som kg tørrstoff levert. Ved tilsynet ble det opplyst at journalføring av oppsamlet slam gjøres ved registrering av leveringer til Kystmiljø fra Sæterosen, og tørket slam leveres til Terramarine fra Hamnsundet.

Statsforvalteren ser at vilkåret om oppsamling av slam fra begge lokalitetene kunne være likt i begge utslippstillatelsene, dvs. at enten var det oppsamlet slam med antibiotika på begge lokalitetene, eller kun oppsamlet slam. For Hamnsundet vil det da være hensiktsmessig å registrere slam som tørrstoff, og da enten med eller uten antibiotika. Ved forespørsel under tilsynet ble det opplyst at det ikke har blitt benyttet antibiotika ved noen av lokalitetene.

8. Andre forhold

Statsforvalteren ser alvorlig på avvik 1 og 2 som ble avdekket i denne inspeksjonen. Gjennomføring av tiltak for å rette avvikene kan bli fulgt opp med nytt tilsyn. Ved alvorlige brudd på regelverk kan Statsforvalteren også vurdere anmeldelse. Vi kommer til å følge opp resultater av prøvetaking og gjennomføring av miljøundersøkelser i egen sak.

Ved Akvafuture AS er det oppdaget mangeårig brudd på vilkår som gjelder utslippskontroll ved renseanlegget. Utslippstillatelsen var basert på at ved denne typen anlegg i sjø kunne det gjennomføres prøvetaking og analyser av oppsamlet slam. Anleggene er begge plassert i sårbare resipienter, og fikk tillatelse nettopp på grunn av bruk av teknologi som skulle samle opp slam og rense utslipp. Virksomheten har unnlatt å gjennomføre utslippskontroll ved renseanlegget helt siden oppstart i 2015 for Sæterosen, og 2017 for Hamnsundet (med ett unntak i september 22). Ved innvilgelse av utslippstillatelse for Hamnsundet ble vilkår om utslippskontroll gjentatt, men heller ikke dette fikk virksomheten til å starte opp et måleprogram for overvåking av utslipp.

Miljøundersøkelser i form av C-undersøkelser er ikke gjennomført i det hele tatt ved Hamnsundet, og ikke til rett tid ved Sæterosen. Dette er også vilkår i utslippstillatelsene. B-undersøkelser er derimot gjennomført, og viser til dels dårlige resultater ved anleggene. Under tilsynet ble dette forklart med lengre perioder med overføring, og tiltak som ble gjennomført etter dette var innstallering av nytt fôringsanlegg. Gjennomføring av tiltak for å bedre miljøforholdene fritar allikevel ikke bedriften fra vilkår om overvåking i form av C-undersøkelser. I de tilfeller der oppdrettsanlegg får tillatelse til å starte opp i sårbare resipienter er det særs viktig at miljøovervåking blir gjennomført til rett tid. Ved etablering av Hamnsundet i 2017 kunne en rutinegjennomgang av utslippstillatelser på de andre lokalitetene gjort virksomheten oppmerksom på at C-undersøkelser også måtte gjennomføres der, dersom innholdet i utslippstillatelsene ikke var kjent for virksomheten.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

Med hilsen

Tilde Nygård (e.f.)
seksjonsleder

Linda Mikkelsen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Vevelstad kommune

Arbeidstilsynet

Mattilsynet - Region Nord

Brønnøy kommune

Postboks 4720 Torgard

Felles postmottak, Postboks 383

Rådhuset

8976

7468

2381

8905

Vevelstad

TRONDHEIM

Brumunddal

Brønnøysund